

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quęstio 1. Cur parabolam vocat Petrus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

§. 1. Gravissimam eam penam esse, cum malis Pastoribus oves errantes committuntur, nemo dubitat. Explicuit August. in c. 34. Ezch. seu l. de Pastoribus. Sed quoniam terret non solum eorum ducem, sed & eorum sequentem, (neg. enim ait, & adit in foueam ducens, & non cadit sequens: sed, eorum eorum ducens, ambo in foueam cadunt) aduocauit eum. Cum enim non facit, que faciunt mali Pastores, facere n. l. i. e. Cum enim non facit, que faciunt mali Pastores, non vult pati: cum facit autem, que dicunt, ego vos pascam: nec enim dicunt, & non faciunt. Securi, inquit, sequimur Episcopos n. s. r. Di. unt hoc sap. Heretici, quando veritate in infidissima conuincuntur. Donne oves sumus: illi de nobis reddent rationem. Reddunt planè malam de morte vestra. De morte ovis maligna reddet malus Pastor malam rationem. Nam qui idem vult ovis, qui a signatur pellis i. suis: Incipit Pastor, qui negligit ovis, in errantem: & propterea in fauorem lapsum, ut deus arer. Quid illi prodest, quia affert pellis signatam? Paterfamilias vitam ovis inquit. Si d. cecit malus Pastor attulit pellem: reddat de pelle rationem.

Nolite verò Heretici excusationem non habent, cum peccata & noua errorum duci se vident, cum suos ducunt annos singulos via mutare, alioq. se vertere. Nulla enim probabili ratione dicere poterunt: Hic autem ille me Episcopus seduxit, sed ille gurgis, ille gladiator, sitiguitas, apostata, adulter: nemo enim infideli hereticorum sine publicis atq. infamibus sceleribus ab Ecclesiâ desciuit, ut causam reddere nullam possint, qui talibus crediderunt, & a veteri Apostolorum Martyrum Patrumq. doctrinâ discessionem fecerint.

VERSUS 13.

At ille respondens ait: Omnis plantatio, quam non plantauit Pater meus celestis, eradicabitur.

QUESTIO I.

Que plantatio dicatur patris celestis?

§. 1. Plantatio est doctrina, seu homines doctrinâ aliquâ imbuti: Perinde ac si dicat aliquis. Religionem aliquam ut sectâ institui, quod vel Deo vocante, & iubente fieri potest, vel hominum tantum errore & conatu. Comparari autem plantis arboribusq. homines, notius est, quam ut doceri necesse sit. Il. 5. 2. & 6. 2. 1. Jer. 2. 2. Amos 9. 15.

Plantatio non est ele. 34. §. 1. de prædestinatione interpretantur. Hic enim non confectur reprobatio & electio. Nam etsi electio sit plantatio Dei, non tamè reprobatio est ab aliâ manu, quam Dei. Nec illa ipsa eradicabitur. Sed confectur doctrinâ & lex Dei cum fructibus hominum inuentis, quæ etiam ad tempus auctoritatem obtinent, postea tamen pereunt. Contra Caluinum & recentiores stat ipse Zuinglius, qui de legibus & doctrinâ interpretatur.

§. 2. Apud Hieronymum Manichæorum soboles hunc locum obiecit Catholicis, ut duas naturas esse probaret. Vnam à Deo bono patre Christi: alteram à Deo Prophetaum seculo & malo principio. Imò ex hoc loco legem repudiabant. Eam enim plantationem esse asserbant. Sed esse Hereticos interpretatur Hieronym. in c. 5. Il. Quod autem edificatio & agriculturæ refertur ad intelligentiâ spirituales, etiam alio loco Paulus Apostolus docet: Fundatos & radicatos in charitate credentes esse contestans. Vnde & Ecclesiastes: Non solum sibi edificauit domos: sed plantauit vineas, & fecit hortos & pomaria: & instituit omnes arbores pomiferas, exiit uirgæ: piscinas ut irrigaret saltu. Porro Heretici imaginem tantum habentes vmbraque virtutum, & non ipsam veritatem, absque fructu operum, verborum folia pollicentur. De quorū arboribus dicit Dominus: Omnis plantatio, quam non plantauit

Adamus Conzen in Euang. Tom. I.

pater meus celestis, eradicabitur. De vineâ enim Sodomorum vinea eorum, & propago eorum de Gemorra: Vinea eorum vna fellis, & botrus amaritudinis eis: furor draconum vinum eorum, & furor aspidum insanabilis, quam non plantasset pater celestis. Verum præstat audire eâ de S. Chrysost. τὸ ποτὶ τὸν νόμον οὐκ εἰσὶν αἱ τὰ τοῦ μαριχάωντος οὐκ εἰσὶν. Hoc de lege dictum esse aiunt, qui Manichæorum morbo laborant: quos ille sic confutat. ἀλλ' ἐπισκεμίζετ' αὐτὸν ἐμπροσθεν εἰρημὶναι αὐτὸς. εἰ γὰρ ποτὶ τὸν νόμον ἐλέγε, πῶς ἀνωτέρω διπλολογεῖται ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ μαριχάωντος λέγων. διὰ τί τὸ ποτὶ αὐτὸν τὴν ἐξολήν τ' ἐξείλετο διὰ τὴν ἀσέβειαν αὐτῶν; πῶς δὲ τὸν ποτὶ τὴν εἰρήνην εἰσέγαγε εἰς μέσον μέγιστον. ὁ λαὸς ἔτ' οὐ τοῖς χεῖλεσιν τιμᾷ, καὶ τὰ ἔργα; ἀλλὰ ποτὶ αὐτὸν, σκευὴν καὶ τὴν ἀσέβειαν αὐτῶν τὴν ἐξολήν. εἰ γὰρ ὁ Θεὸς εἶπε τιμᾷ τὸν πατέρα σε καὶ τὴν μητέρα, πῶς ἐστὶν οὕτως; καὶ τὸ ποτὶ θεὸν εἰρημύει; καὶ τὸ ἔργον; δεῖκνυσθαι ποτὶ αὐτὸν εἰρήνην καὶ τὴν εἰρήνην αὐτῶν. ἐπήρατος γ' ἐν ὁδοῖς εἰς τὸν Φαρισαῖον. αἱ δὲ ποτὶ τὸν νόμον ἐλέγε, καὶ ποτὶ τὸν νόμον, ὁ δὲ γὰρ ἐστὶν τὸν νόμον τοῦ Φαρισαίου. Sed ea, quæ præcesserunt, orâ ipsorum penitus obstruunt. Nam si de lege hoc dictum est, quo modo superius acerrime pro lege ipsa pugnat, dicens: Quare mandatum Dei propter obseruandas traditiones vestras transgredimini? Quo modo etiâ Prophetam induxit dicente, populus iste labiis me honorat, &c. Non igitur de lege, sed de illius ipsius, ac de traditionibus illis hæc disputat. Præterea si à Deo dictum est: Honora patrem tuum & matrem tuam: quomodo non est plantatum à Deo, quod dictum à Deo est? de sequentibus autem in eam patet, non de lege, sed de iustis & traditionibus dictum esse. Quippe eam subiunxit, dices sunt ceteri ceterorum: ita legem à omni accusatione vindicauit, & ad illos omnem culpam traiecit. Quod si de lege illud dictum esset, dixisset utique, dux est cecus cecorum.

VERSUS 15.

Respondens autem Petrus dixit ei: Ediffere nobis parabolam istam.

QUESTIO II.

Cur Parabolam vocat Petrus?

§. 1. Syrus vocat parabolam *ἡθ' ἡθ' maltha*; à *ἡθ' ἡθ'* Parabolam cur vocet. *malthal*, quod parabolice loqui significat. Petrus igitur cum offensos videret Iudæos, eo quod Christus ciborum delectum tollere videretur: cum nec legē ab eo abrogari putaret, nec falsum tamē esse, quod ex ore veritatis audiebat, suspicari posset, sermonē parabolicum esse interpretatur, idē parabolæ expositionem postulat. Ita Hieron. & Euthymius recte exponunt, minus commodē Theopylæus, qui ignorantia simulasse putat, cum, ut est in Marco, omnium fuerit illa dubitatio, & Christus obijciat, adhuc illos sine intellectu esse, v. 16. καὶ οὐκ ἔγνω, &c. hoc est, καὶ οὐκ ἔγνω τὸν νόμον, ad hoc vsq. momentum. Proprie se locutum ostendit, nō parabolice. Multa autē iam Paulo in parabolis dixerat, ut notauit Remigius & Abulensis, ut occasio fuerit, etiâ hic de parabolis suspicandi. Culpabilem tamē & Hieronymus & Beda ostendunt, quod tam claram sententiam, rationi adeo consentaneam nondū intellexerat. Petrum quæfisse omnium nomine existimat Abulensis, alij apud Marcum, qui discipulos interrogasse refert, putant esse Synecdochen numerorum, omnibus enim tribui, quod solus Petrus fecit. Prior sententia vera est: Christus enim nō vnum Petrum, sed ceteros etiam reprehendit, quod sine intellectu essent, quæ reprehensio ex imperita quæstione orta est. Hic autem non agebatur de delectu ciborum constituto lege: sed de illis carimonijs, de quibus nec Deus, nec Ecclesiæ Magistratus quicquam constituerat.

Cc 3

VER-